

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інститут гідротехнічного будівництва та цивільної інженерії
Кафедра теплогазопостачання і вентиляції

СИЛАБУС

освітньої компоненти – ОК 39

Навчальна дисципліна – **Моніторинг навколишнього середовища**

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	14	Електрична інженерія
Спеціальність	144	Теплоенергетика
Освітня програма	ОПП «Енергетичний менеджмент та інжиніринг енергосистем»	
Обсяг дисципліни	Зкредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Курсова робота	
Форми семестрового контролю	залік	

Викладачі:

Семенов Сергій Володимирович старший викладач кафедри теплогазопостачання і вентиляції, od-svs@ukr.net

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ОСНОВНИМИ МЕТОДАМИ І МЕТОДИКАМИ МОНІТОРІНГУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ІНСТРУМЕНАЛЬНИМИ ВИМІРАМИ СТАНУ ПОВІТРЯНОГО БАСЕЙНУ, ДИНАМИКИ НАДХОДЖЕННЯ РІЗНИХ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН**

Наприклад: вміння проводити виміри виділень різних хімічних речовин від різних джерел дозволять зробити висновки про забруднення конкретного району у міському середовищі чи сільській місцевості

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Фізика; Хімія; Очищення вентиляційних викидів; Вентиляція.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Знати і розуміти інженерні науки, що лежать в основі спеціальності «Теплоенергетика» відповідної спеціалізації, на рівні, необхідному для досягнення

інших результатів освітньої програми, в тому числі певна обізнаність в останніх досягненнях науки і техніки у сфері теплоенергетики.

ПРН3. Розуміння міждисциплінарного контексту спеціальності «Теплоенергетика».

ПРН4. Аналізувати і використовувати сучасні інженерні технології, процеси, системи і обладнання у сфері теплоенергетики.

ПРН5. Обирати і застосовувати придатні типові аналітичні, розрахункові та експериментальні методи; правильно інтерпретувати результати таких досліджень.

ПРН7. Розробляти і проектувати складні вироби в теплоенергетичній галузі, процеси і системи, що задовольняють встановлені вимоги, які можуть включати обізнаність про технічні й нетехнічні (суспільство, здоров'я і безпека, навколишнє середовище, економіка і промисловість) аспекти.

ПРН8. Застосовувати передові досягнення електричної інженерії та суміжних галузей при проектуванні об'єктів і процесів теплоенергетики.

ПРН9. Вміти знаходити необхідну інформацію в технічній літературі, наукових базах даних та інших джерелах інформації, критично оцінювати і аналізувати її.

ПРН11. Мати лабораторні / технічні навички, планувати і виконувати експериментальні дослідження в теплоенергетиці за допомогою сучасних методик і обладнання, оцінювати точність і надійність результатів, робити обґрунтовані висновки.

ПРН17. Аргументувати і доносити судження, які відбивають інженерні рішення в сфері теплоенергетики та відповідні соціальні, екологічні та етичні проблеми до фахівців і нефахівців.

ПРН18. Вміти керувати професійною діяльністю, участі у роботі над проектами, відповідальності за прийняття рішень у сфері теплоенергетики. **ПРН19.** Розробляти та реалізовувати енергозберігаючі заходи при проектуванні та експлуатації теплоенергетичного обладнання.

ПРН20. Проводити енергетичний аудит та впроваджувати систему енергетичного менеджменту.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- чи викликає конкретний технологічний процес забруднення атмосфери, водойми або земельних ресурсів;
- як зробити аналіз відомих ефектів або аналіз виконання встановлених вимог (нормативів).

розуміти:

- як забруднююча домішка поширюється в атмосфері та водоймищах;
- які існують методи придушення викидів
- що може бути зроблено для керування викидами, наприклад, збільшення висоти труби.

володіти:

- методиками вимірювань виділення різних хімічних речовин у навколишнє середовище;
- методиками визначення концентрацій забруднень які можуть бути сформовані у різних точках у різні періоди часу.

- методиками визначення збитків від забруднення природних ресурсів.

вміти:

- описати джерело забруднення, характеристики джерела;
- забруднююча речовина, потужність викиду;
- залежність викиду від вихідного матеріалу, що використовується в технологічному процесі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1.1	Сучасна технологія зниження забруднення атмосфери	2	2		2
1.2	Необхідність швидкого реагування	2	2		4
1.3	Завдання спеціалістів	2	2		4
1.4	Розсіяння домішок в атмосфері	2	2		4
1.5	Потреба системи керування якістю повітря атмосфери	2	2		4
1.6	Моделі атмосферного розсіювання	2	2		4
1.7	Організація захисту повітряного басейну	2	2		4
1.8	Методи відбору проб	2	2		4
1.9	Аналітичні методи для моніторингу неорганічних сполук	4	4		6
1.10	Аналітичні методи для моніторингу органічних сполук аз	4	4		6
	Всього	24	24		42

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Моніторинг навколишнього середовища» складає 60 балів та 100 балів відповідно і може бути досягнутий наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Засоби оцінювання	Кількість у семестрі		
Курсова робота	1	30	50
Підсумковий (семестровий) контроль знань	1	30	50
Разом		60	100

Курсова робота. Робота складається з двох частин: розрахункової та графічної і виконується у вигляді пояснювальної записки та графічної частини (формат А-1).

За індивідуальним завданням в розрахунковій частині необхідно визначити:

- джерела викидів у виробничих приміщеннях;
- розрахунок кількості викидів від конкретних джерел виробничих підприємств;

-підбір та розрахунок висоти труби з метою забезпечення нормативних умов у межах санітарної зони підприємства;

- розрахунок виділень різних шкідливих речовин від конкретних джерел;
- способи придушення шкідливих викидів цих джерел.

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. ДБН В.2.5.-67:2013 Опалення, вентиляція та кондиціонування – Видання офіційне-Київ: Мінрегіон України 2013р.
2. Seyvour Cflvert, Consultant San Diego, California, Harold M. Englund Fir Pollution Control Association Pittsburgh, Pennsylvania. Handbookof air pollution technology – A Wiley- Interscience Publicatio John Wiley & Sons 1 New York 759.
3. Seyvour Cflvert, Consultant San Diego, California, Harold M. Englund Fir Pollution Control Association Pittsburgh, Pennsylvania. Handbookof air pollution technology – A Wiley- Interscience Publicatio John Wiley & Sons 2 New York 711.
4. Boris Bretschneider, State Commission for Science technology Prague , Air pollution control technology. New York 287
5. Русланов Г.В., Розкин М.Я., Ямпольский Э.Л.Отопление и вентиляцияжилых и гражданских зданий – Справочник – Киев: Будівельник, 1983 - 272с.
6. Торговников Б.М., Табачник В.Е., Ефанов Е.М. Проектирование промышленной вентиляции.- Справочник – Киев: Будівельник, 1983.- 256с.
7. Волков О.Д. Проектирование вентиляции промышленного здания – Харьков: Вицашк. Изд-во при ХГУ, 1989.-240с.
- 8.Семенов С.В. Вентиляція виробничих будівель:Навчальний посібник.- Одеса.: ОДАБА, 2023.-123с.

Допоміжні джерела інформації

1. Методичні вказівки до виконання курсового проекту «Вентиляція виробничих будівель» для студентів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія», спеціалізації «Теплогазопостачання та вентиляція» освітнього рівня «Бакалавр» Семенов С.В.- Одеса: ОДАБА, 2018 – 124 с.
- 2.Методичні вказівки. Правила виконання проектної документації систем опалювання, вентиляції і автоматизації. Для студентів спеціальності ТГП і В, всіх форм навчання. Семенов С.В., Михайленко В.С., Даніченко М.В. – Одеса: ОДАБА, 2007 – 52 с.